

1 חוק העתיקות, התשל"ח-1978

פרק א': פרשנות

1. הגדרות

(תיקונים: התשמ"ט, התשס"ג)

בחוק זה -

"עתיקה" -

- (1) נכס, בין תלוש ובין מחובר, שנעשה בידי אדם לפני שנת 1700 לספירה הכללית, לרבות דבר שהוסף לו לאחר מכן והוא חלק בלתי נפרד ממנו;
- (2) נכס, כאמור בפיסקה (1), שנעשה בידי אדם החל בשנת 1700 לספירה הכללית, והוא בעל ערך היסטורי והשר הכריז שהוא עתיקה;
- (3) שרידים זואולוגיים ובוטניים מלפני שנת 1300 לספירה הכללית;
- "סוחר עתיקות" - מי שבידו רישיון תקף לסחור בעתיקות לפי חוק זה;
- "פריטים ארכיטקטוניים" - עתיקות שהן חלקי עמודים, כותרות של עמודים, מיתקנים חקלאיים, אבני ריחיים, אבנים מסותתות וחלקי פסיפס;
- "אתר עתיקות" - שטח המכיל עתיקות, שהמנהל הכריז עליו לפי סעיף 28(א);
- "הרשות" - רשות העתיקות כמשמעותה בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989;
- "מקרקעין" - לרבות כל חלק של ים, אגם או נהר או מים אחרים וקרקעיתם של אלה;
- "חפירה" - לרבות חיפוש עתיקות וחפירת נסיון;
- "אוסף" - מיצבר עתיקות של חמש עשרה עתיקות ומעלה, למעט עתיקות המוחזקות בידי סוחר עתיקות כמלאי מסחרי;
- "אספן" - מי שבידו אוסף עתיקות שלא למסחר בהן;
- "מוזיאון" - כל תצוגה מתמדת של עתיקות הפתוחה לציבור וכל מוסד המשמר אוסף והמציגו לצורך מחקר, חינוך או עינוג;
- "המועצה" - המועצה לארכיאולוגיה;
- "המנהל" ² - מנהל הרשות;
- "השר" ³ - שר החינוך והתרבות.

פרק ב': בעלות המדינה בעתיקות

2. בעלות המדינה בעתיקות

- (א) עתיקה שנתגלתה או שנמצאה בישראל לאחר תחילתו של חוק זה, יהיו היא והשטח שבו נמצאה או נתגלתה והדרוש לשמירתה לפי הגבולות שיקבע המנהל, לנכס המדינה.
- (ב) הטוען שעתיקה נתגלתה או נמצאה לפני תחילתו של חוק זה, עליו הראיה.

3. הודעה על גילוי עתיקה

המגלה או המוצא עתיקה שלא בחפירה על פי רשיון לפי חוק זה, יודיע על כך למנהל תוך 15 ימים מהיום שגילה או מצא את העתיקה.

4. דרישת מסירה

המנהל רשאי לדרוש בכתב מאת מחזיק עתיקה כאמור בסעיף 2(א) שימסור לו את העתיקה, ורשאי הוא לתת פרס למוסר אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

5. דרישת השאלה

המנהל רשאי לדרוש בכתב מכל מחזיק עתיקה שיתננה לו לשם בדיקה או לכל צורך אחר לתקופה שלא תעלה על 90 ימים.

6. הפסקת עבודה לאחר גילוי עתיקה

(א) עשה אדם עבודות במקרקעין, בין שלו ובין של זולתו, וגילה בהם עתיקה, יודיע על כך למנהל כאמור בסעיף 3 ויפסיק את העבודות עד תום 15 ימים מיום מסירת ההודעה, זולת אם קיבל תוך זמן זה רשות מאת המנהל להמשיך בעבודה.
(ב) תוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור רשאי המנהל להודיע בכתב לבעל הקרקע ולמחזיק בה על התנאים להמשך העבודה או להורות על הפסקתה לחלוטין.

7. פיצויים

(א) מי שנפגע מהודעת המנהל לפי סעיף 6(ב) זכאי לפיצויים בעד הנזק שנגרם לו.
(ב) דרישה לפיצויים תוגש למנהל בדרך ובמועד שנקבעו בתקנות.
(ג) לא נתקבלה דרישת הנפגע, כולה או מקצתה, יכריע בדבר בית-המשפט.

8. ויתור על זכויות המדינה

(תיקון התשמ"ט)

המנהל באישור השר רשאי לוותר בכתב על בעלות המדינה בעתיקה, ומשעשה כן - תחדל העתיקה להיות נכס המדינה.

פרק ג': חפירות

9. רשיון חפירה

(א) לא יחפור אדם במקרקעין לגילוי עתיקות, ולא יחפש עתיקות בכל דרך אחרת, לרבות השימוש במכשיר לגילוי מתכות, ולא ילקט עתיקות, אלא אם קיבל רשיון לכך מאת המנהל (להלן - רשיון חפירה) ובהתאם לתנאי הרשיון.
(ב) בבואו להכריע בבקשה לרשיון חפירה יוועץ המנהל במועצה ויתן את דעתו, בראש שיקוליו, ליכולת המדעית והכספיים של המבקש.
(ג) ברשיון חפירה יוגדר השטח שבו מותר לחפור.
(ד) אין במתן רשיון חפירה בלבד כדי להעניק לבעליו זכות כניסה למקרקעין שברשות הזולת.

10. זכות כניסה

(א) לא ייכנס אדם למקרקעין שניתן עליהם רשיון חפירה אלא אם הוא מחזיק בהם או שהורשה לכך מטעם המחזיק, ובכפוף להסכמת בעל הרשיון.
(ב) בעת ביצוע החפירה לא יצלם אדם, זולת המנהל או מי שהמנהל הסמיך לכך, לא יצייר, לא ירשום ולא יעתיק בצורה אחרת את החפירה או את העתיקות שנתגלו בה, אלא ברשות בעל הרשיון.

11. אמצעי בטיחות

(א) בעל רשיון חפירה ינקוט הן בזמן ביצוע החפירה והן לאחר מכן, עד תום התקופה שתותנה ברשיון, בכל האמצעים הדרושים -

- (1) להבטיח את שלום העובדים והמבקרים במקום החפירה ואת גידור המקום;
- (2) לשמור על מקום החפירה ועל העתיקות שנתגלו בה ולהבטיח את שימורם;
- (3) למנוע כל נזק או מטרד לנכסים הסמוכים.

(ב) לא מילא בעל הרשיון אחרי הוראות סעיף קטן (א), רשאי המנהל, בלי לפגוע באמור בסעיף 13, ולאחר שהתרה בכתב בבעל הרשיון, לנקוט במקומו באמצעים הדרושים ולגבות ממנו את הוצאות הביצוע.

12. פרטים ופרסומים הנוגעים לחפירה

(א) במועדים שקבע לכך המנהל, ולפחות אחת בשנה מיום התחלת החפירה, ימסור בעל רשיון החפירה למנהל בכתב -

- (1) דין וחשבון מפורט ככל האפשר על החפירה, לרבות תרשימים, תכניות ותצלומים של העבודות שנעשו;
- (2) פרטים בדבר העתיקות שנתגלו בחפירה, לרבות תצלומים וציורים.

(ב) לבעל רשיון שמורה זכות יחודית לפרסום בדבר החפירות עשר שנים מסיום החפירה; פרסום אסור לפי סעיף קטן זה יהא עוולה לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש].

(ג) תוך חמש שנים מיום סיום החפירה יוציא בעל הרשיון לאור פרסום מדעי מתאים בדבר החפירה, ממצאיה ותוצאותיה, וימסור שני עותקים ממנו למנהל; כן ימסור למנהל שני עותקים מכל פרסום אחר שיוצא לאור בדבר החפירה, ממצאיה ותוצאותיה.

13. ביטול רשיון חפירה ומניעתו

הפר בעל רשיון חפירה הוראה מהוראות חוק זה או התקנות לפיו או תנאי מתנאי הרשיון, רשאי המנהל לבטל את הרשיון, להתלותו או להתנותו בקיום תנאים נוספים; ואם הפר הוראת סעיף 12(ג) רשאי המנהל שלא לתת לו עוד רשיון חפירה עד שיקיים את ההוראה האמורה.

14. ויתור על פי הסכם

(תיקון התשמ"ט)

המנהל רשאי, באישור השר ולאחר התייעצות במועצה, לבוא לידי הסכם עם בעל רשיון חפירה בדבר ויתור על זכויות המדינה בעתיקות המתגלות בחפירה ובדבר חלוקת העתיקות בין המדינה ובין בעל הרשיון.

פרק ד': המסחר בעתיקות, הוצאתן מישראל והכנסתן מהאזור

15. רשיון

(תיקון התשמ"ט)

לא יסחר אדם בעתיקות אלא אם יש בידו רשיון לכך מאת השר ולפי תנאי הרשיון שייקבעו בתקנות. השר רשאי להסמיך את המנהל או עובד אחר של הרשות לענין סעיף זה.

16. מקום עיסוקו של סוחר

(א) ברשיון למסחר בעתיקות יצוין מקום העסק; תקפו של הרשיון יהיה למקום זה בלבד ויוצג שם במקום בולט.

(ב) לא יציג אדם רשיון שפקע תקפו.

17. חובת רישום מצאי

סוחר עתיקות ינהל רשימת מצאי בדרך שנקבעה בתקנות.

18. ביטול רשיון

(תיקון התשמ"ט)

- (א) השר או מי שהוא הסמיכו לפי סעיף 15 רשאי לבטל רשיון למסחר בעתיקות לצמיתות או להתלות תקפו לתקופה שקבע, אם בעל הרשיון הורשע בעבירה לפי חוק זה או התקנות לפיו.
- (ב) סוחר שרשיונו בוטל או הותלה יהא דינו כדין אספן.

19. עתיקה בעלת ערך לאומי

- (א) המנהל רשאי להודיע בכתב לבעל עתיקה או למחזיק בה כי לעתיקה יש ערך לאומי.
- (ב) תוך שלושה חדשים מיום ההודעה לפי סעיף קטן (א) רשאי המנהל לדרוש כי העתיקה תימכר למדינה.
- (ג) (1) רצה אדם למכור עתיקה בעלת ערך לאומי או להעבירה בדרך אחרת, יודיע על כך מראש למנהל.
- (2) תוך שלושה חדשים מיום קבלת ההודעה כאמור בפסקה (1) רשאי המנהל לדרוש כי העתיקה תימכר למדינה; לא דרש המנהל כאמור, רשאי בעל העתיקה למכור אותה או להעבירה בדרך אחרת לאחר שהוא או המחזיק בה מסר למנהל בכתב את שמו ומענו של הקונה או של הנעבר.
- (ד) היתה העתיקה חלק בלתי נפרד ממערכת עתיקות, רשאי המנהל לדרוש כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) רק לגבי המערכת בשלמותה.
- (ה) לא הגיעו המנהל ובעל העתיקה או המחזיק בה לידי הסכם בדבר התמורה, יכריע בדבר בית-המשפט.

20. חזקת ידיעה

סוחר עתיקות המציע למכירה חפץ כעתיקה, לא תישמע טענתו שלא ידע שהחפץ אינו עתיקה.

20א. הגבלות על רכישת עתיקות

(תיקון התשס"ג)

סוחר עתיקות לא ירכוש עתיקה אלא מאחד מאלה:

- (1) סוחר עתיקות;
- (2) אדם שבידו אישור של המנהל לפי הוראות סעיף 25, אלא אם כן אותו אדם אינו חייב בהודעה לפי הוראות חוק זה.

21. סייג להעתק עתיקה ולעתיקה מורכבת

- (א) לא ימכור אדם העתק של עתיקה או חיקוי שלה ולא יציגו למכירה בלא שסימן עליו, בדרך שנקבעה בתקנות, כי המוצג אינו עתיקה אמינה.
- (ב) לא ימכור אדם עתיקה המורכבת מחלקים שונים של עתיקות שונות - עם השלמות או תוספות או בלעדיהן - בלא שסימן זאת בדרך שנקבעה בתקנות.

22. הגבלות להוצאת עתיקה מישראל

- (א) לא יוציא אדם מישראל עתיקה בעלת ערך לאומי אלא באישור השר בכתב.
- (ב) לא יוציא אדם מישראל כל עתיקה אחרת, אלא באישור המנהל בכתב.

(תיקון התשס"ג)

(א) לא יכניס אדם לישראל עתיקה מהאזור אלא אם כן קיבל לכך אישור מאת המנהל ובהתאם לתנאי האישור; אישור יכול שיהיה אישי או כללי ובלבד שאישור כללי יפורסם ברשומות.
(ב) בסעיף זה, "אזור" - כל אחד מאלה: יהודה והשומרון וחבל עזה.

פרק ה': אספני עתיקות והעברת עתיקות

23. הודעה למנהל

(תיקון התשס"ג)

(א) נעשה אדם לאספן לפי הוראות חוק זה, ימסור על כך הודעה למנהל, בתוך 21 ימים מיום שנעשה לאספן; השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, רשאי לקבוע את פרטי ההודעה ודרכי הגשתה.
(ב) אספן ימסור למנהל, לפי דרישתו, פרטים, שייקבעו בתקנות בהתייעצות בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, בנוגע לעתיקות שבידו וירשה למנהל או למי שהוא הסמיך לכך בכתב לצלם את העתיקות ולעשות מהן תרשימים, יציקה, דפוס או העתקה אחרת.

24. עתיקה בעלת חשיבות מדעית מיוחדת

(א) המנהל או מי שהוא הסמיך לכך רשאי להודיע בכתב לאספן, כי עתיקה שבידי האספן היא בעלת חשיבות מדעית מיוחדת (להלן - עתיקה מיוחדת).
(ב) המנהל או מי שהוא הסמיך לכך ינהל רישום של עתיקות מיוחדות ושל הפרטים, התצלומים והתרשימים שנתקבלו או נעשו לפי סעיף 23 והם יהיו פתוחים לעיון הציבור כפי שיקבע.

25. העברת עתיקות

(תיקון התשס"ג)

(א) רצה אספן או אדם שאינו סוחר עתיקות למכור עתיקה או להעבירה בדרך אחרת ימסור הודעה על כך מראש למנהל; השר יקבע את פרטי ההודעה ודרכי הגשתה.
(ב) המנהל ייתן למודיע אישור על מתן ההודעה כאמור בסעיף קטן (א) בתוך 15 ימים מיום מסירתה, אלא אם כן הודיע המנהל לאותו אדם בתוך התקופה האמורה כי הוא דורש שהעתיקה תימכר למדינה עקב היותה עתיקה מיוחדת; היתה העתיקה חלק בלתי נפרד ממערכת עתיקות, רשאי המנהל לדרוש כאמור רק לגבי המערכת בשלמותה.
(ג) לא הגיעו המנהל ובעל העתיקה המיוחדת לידי הסכם בדבר התמורה, יכריע בדבר בית-המשפט.
(ד) השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, רשאי לקבוע סוגים של בני אדם, של עתיקות או של מכירה או העברה של עתיקות, אשר יהיו פטורים מהוראות סעיף קטן (א).

25. הסדרת מכירת פריטים ארכיטקטוניים

(תיקון התשס"ג)

לא ימכור אדם פריטים ארכיטקטוניים אלא באישור המנהל; ייתן את החלטתו בענין זה בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לו הבקשה למכירה; השר יקבע את פרטי הבקשה ואת דרכי הגשתה.

פרק ו': מוזיאונים

26. הוצאת עתיקה מרשות מוזיאון

- (א) רצה בעל מוזיאון או מנהלו למכור או להעביר בדרך אחרת עתיקה שבמוזיאון או באוספי המוזיאון, או לחסל אוסף מאוספי המוזיאון, יודיע על כך מראש למנהל.
- (ב) תוך 21 ימים מיום קבלת ההודעה רשאי המנהל לדרוש כי העתיקה או האוסף יימכרו או יועברו למדינה, הכל לפי הענין.
- (ג) לא הגיעו המנהל ובעל המוזיאון או מנהלו לידי הסכם בדבר התמורה שתשולם בעד העתיקה או האוסף, יכריע בדבר בית-המשפט.

27. הודעה למנהל

על בעל מוזיאון ומנהלו יחולו הוראות סעיף 23 לגבי העתיקות שבמוזיאון ובאוספיו.

פרק ז': אתרי עתיקות

28. אתר עתיקות

- (א) המנהל רשאי להכריז כי מקום פלוני הוא אתר עתיקות; ההכרזה תפורסם ברשומות.
- (ב) הכריז המנהל כאמור, תירשם על כך הערה בפנקסי המקרקעין ותימסר הודעה על כך לבעל המקום ולמחזיק בו, אם זהותם או מענם ידועים, ולוועדה המחוזית לתכנון ולבניה.

29. איסור פעולות באתר עתיקות

(תיקון התשס"ג)

- (א) באתר עתיקות לא יעשה אדם ולא ירשה לעשות אחד מאלה אלא באישור בכתב מאת המנהל ובהתאם לתנאיו:
- (1) בניה, סלילה, הקמת מיתקן, חציבה, כרייה, קידוח, הצפה במים, סיקול, חרישה, נטיעה או קבורה;
  - (2) הנחת עפר, דומן, פסולת או אשפה, לרבות הנחתם בנכס הגובל באתר;
  - (3) שנוי, תקון או תוספת בעתיקה הנמצאת באתר;
  - (4) פירוק עתיקה או כל דבר הנחזה כעתיקה או הסרת חלק ממנה או העתקתה ממקומה;
  - (5) כתיבה, חריתה או צביעה;
  - (6) הקמת בנינים או קירות בנכס הגובל באתר;
  - (7) כל פעולה אחרת שקבע המנהל לגבי אתר עתיקות פלוני.
- (ב) הודעה בדבר קביעת פעולה לפי פסיקה (7) לסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.
- (ג) לענין אתר עתיקות המשמש לצורך דתי או מוקדש לתכלית דתית, לא יתן המנהל אישור לחפירה או לאחת הפעולות המנויות בסעיף קטן (א) אלא באישור ועדת שרים המורכבת מהשר כיושב-ראש, שר הדתות ושר המשפטים.

30. שמירת חוק

אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בצורך בהיתר כנדרש בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

31. החזרה למצב הקודם

אדם שעשה ללא אישור או בניגוד לתנאיו פעולה מן הפעולות המפורטות בסעיף 29 חייב לנקוט פעולה לפי הוראות המנהל לשם החזרת אתר העתיקות או העתיקות הנמצאות בו למצבם הקודם; אולם רשאי המנהל, לאחר שנתן לאדם הודעה בכתב, לנקוט במקומו בכל האמצעים הדרושים כדי להחזיר את האתר או את העתיקות למצבם הקודם ולגבות ממנו את ההוצאות שהוציא לכך.

פרק ח': הפקעות

32. הסמכה להפקיע

(א) השר רשאי להפקיע -

(1) אתר עתיקות שהפקעתו דרושה, לדעתו, לצרכי שימור או מחקר;

(2) כל קרקע שהפקעתה דרושה לדעתו, כדי לאפשר בה הפירה.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על אתר עתיקות המשמש לצורך דתי או מוקדש לתכלית דתית והוא קנינו של מוסד דתי; אולם רשאית ועדת שרים המורכבת מהשר, שר הדתות, שר המשפטים ושר החוץ, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, להחילו בסייגים או ללא סייגים.

33. דרך ההפקעה

(תיקון התש"ע)

ההפקעה תהיה על פי פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943, ולענין זה יהיו לשר כל הסמכויות והתפקידים של שר האוצר לפי הפקודה האמורה, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

פרק ט': מועצה לארכיאולוגיה וועדת ערר

34. המועצה לארכיאולוגיה

(תיקון התשמ"ט)

(א) השר ימנה מועצה לארכיאולוגיה ויקבע בתקנות את הרכבה, תקופת כהונתה וסדרי הדין והעבודה שלה.

(ב) המועצה תיעץ לשר, למנהל ולמועצת הרשות ולמנהל בעניני ארכיאולוגיה ועתיקות, שיובאו לפניו על ידיהם ותמלא את התפקידים המוטלים עליה לפי חוק זה.

(ג) המועצה רשאית לאצול מסמכיותיה לוועדות מבין חבריה.

35. ועדת ערר

ליד המועצה תוקם ועדת ערר של שלושה, מהם שניים שתמנה המועצה שלא מתוך חבריה ושופט, או מי שכשיר להיות שופט, שימנה שר המשפטים להיות יושב-ראש הוועדה.

36. סמכויות ועדת הערר

(תיקונים: התשמ"ט, התשס"ג)

(א) הרואה עצמו נפגע מההחלטות המפורטות להלן, רשאי לערור עליהן לפני ועדת הערר, בלי שהגשת הערר תבטל את תקפה של ההחלטה; ואלה הן:

(1) קביעת גבולות השטח כאמור בסעיף 2(א);

(2) דרישה חוזרת למסירת עתיקה לפי סעיף 5;

(3) סירוב לתת רשיון הפירה, ביטולו, התלייתו או התנייתו;

(4) סירוב לתת רשיון למסחר בעתיקות, ביטולו או התלייתו;

(5) סירוב לתת היתר לפי סעיף 22(ב);

(6) הודעה שעתיקה פלונית היא בעלת ערך לאומי;

(7) הודעה לאספן או לאדם אחר כי עתיקה שבדיו היא עתיקה מיוחדת;

(8) הודעה בדבר היותה או אי-היותה של עתיקה חלק בלתי נפרד ממערכת עתיקות;

(א8) סירוב לתת אישור לפי סעיף 25א;

(9) סירוב לתת אישור לפי סעיף 29.

(ב) ועדת ערר רשאית לקבל ערר, לדחותו או להחליט כל החלטה אחרת.

(ג) לוועדת ערר יהיו כל הסמכויות המוקנות לוועדת חקירה כמשמעותה בחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.

36א. **ערעור**

(תיקון התש"ס)

החלטת ועדת הערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לענינים מינהליים.

פרק י': עבירות ועונשין

37. **עבירות ועונשין**

(תיקון התשס"ג)

(א) הפוגע בעתיקה או באתר עתיקות או משחית פניהם בכל צורה שהיא, דינו - מאסר חמש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

(ב) העובר על הוראה מהוראות סעיפים 6, 9(א) או 29, דינו - מאסר שלוש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ג) העובר על הוראה מהוראות סעיפים 3, 15, 19(ג)(1), 20, 21, 22 או 25א, דינו - מאסר שנתיים או קנס.

(ד) העובר על הוראה מהוראות סעיף 11(א), דינו - מאסר שנה או קנס.

(ה) העובר על כל הוראה אחרת מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, דינו - מאסר ששה חדשים או קנס.

38. **חזקה**

הנמצא באתר עתיקות כשברשותו של הנמצא או בסביבתו הקרובה מצויים כלי חפירה ויש להניח כי זה מקרוב נעשתה בהם עבודת חפירה באתר, או שברשותו או בסביבתו הקרובה מצוי מכשיר לגילוי מתכות, חזקה שהתכוון לגלות עתיקות, אם לא הוכיח שלא היתה לו כוונה כאמור.

פרק י"א: שונות

39. **תעודת המנהל ראייה לכאורה**

תעודת המנהל שמקרקעין פלונים מכילים עתיקות, או שנכס פלוני הוא עתיקה, תהיה ראייה לכאורה על כך.

40. **סמכויות כניסה ובדיקה**

המנהל או מי שהמנהל הסמיך לכך בכתב, רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מקרקעין כדי לבדוק אם קויימו שם הוראות חוק זה או התקנות לפיו או תנאי כל תעודה שניתנה לפי חוק זה, או לבדוק כל עתיקה שנתגלתה או נמצאה בהם ולעשות ממנה רישום, תצלום, יציקה, דפוס או העתקה אחרת.

41.

אצילת סמכויות

4

המנהל רשאי, בהודעה ברשומות, לאצול מסמכויותיו לפי חוק זה, למעט סמכויותיו כאמור בסעיפים 8, 13 ו-14 ובכפוף לכל תקנה לענין זה.

(תיקון התשמ"ט)

(א) בסעיף זה, "מקום מוסדר" -

(1) מקרקעין שבהחזקת הרשות;

(2) אתר עתיקות.

(ב) שוטר או מי שהמנהל הרשהו לכך בכתב רשאי להרחיק ממקום מוסדר כל אדם העובר שם על הוראות חוק זה או התקנות לפיו.

(ג) השר, לפי הצעת הרשות, רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר סדרי הביקור במקומות מוסדרים והתנהגות המבקרים בהם, קביעת דמי כניסה אליהם, הגנתם והגנת העתיקות, האבזרים והרהיטים שבהם.

43. תחולת החוק בשטח צבאי

(א) בשטח צבאי יחולו הוראות אלה:

(1) לא ייכנס אליו אדם לצרכי חוק זה אלא באישור מראש של מי ששר הבטחון הסמיכו לכך;

(2) לא תיעשה בו פעולה מטעם המנהל אלא בהסכמת שר הבטחון;

(3) לא יטופל בעתיקה מטעם גוף צבאי אלא באישור המנהל.

(ב) "שטח צבאי", לענין סעיף זה - מקרקעין שבידי צבא-הגנה לישראל או בידי שלוחה אחרת של מערכת הבטחון, שאישר אותה שר הבטחון, לרבות שטח המשמש לאימונים צבאיים.

44. אי-תחולה

(תיקון התשמ"ט)

השר רשאי, בהתייעצות במנהל, במועצת הרשות ובמועצה ובאישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, לקבוע בצו כי הוראה מהוראות חוק זה או התקנות לפיו לא יחולו על עתיקות, מוזיאונים, חפירות ואתרי עתיקות המוגדרים בצו.

45. שמירת תוקף

חוק זה בא להוסיף על חיובים שהוטלו וסמכויות שהוענקו בחיקוקים אחרים ולא לגרוע מהם.

46. ביצוע ותקנות

(תיקון התשמ"ט)

(א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי לאחר התייעצות במנהל ובמועצת הרשות להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע לרבות גביית אגרות בעד רשיונות, אישורים, היתרים או שירותים הניתנים לפי חוק זה.

(ב) שר המשפטים רשאי להתקין סדרי דין להליכים לפי חוק זה בוועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 35.

46א. תשלומים לרשות

(תיקון התשמ"ט)

אגרות ותשלומים אחרים, למעט קנסות, הנגבים לפי חוק זה ישולמו לקופת הרשות.

47. תחולה על המדינה

(א) לענין חוק זה דין המדינה כדין כל אדם.

(ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מן האמור בסעיף 8 לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952.

48. ביטול

בטלות -

(1) פקודת העתיקות;

(2) פקודת העתיקות (חצרים), 1935.

49. הוראות מעבר

(א) רשיון שניתן לפי פקודת העתיקות ושהיה בתוקף ערב תחילתו של חוק זה, רואים אותו כאילו ניתן לפי חוק זה.

(ב) הרשימות של המצבות והאתרים ההיסטוריים שפורסמו לפי פקודת העתיקות ושהיו בתוקף ערב תחילתו של חוק זה, רואים אותן כאילו פורסמו לפי סעיף 28 לחוק זה.

50. פרסום

חוק זה יפורסם ברשומות תוך חמישה-עשר יום מיום קבלתו בכנסת.

מנחם בגין

זבולון המר

ראש הממשלה

שר החינוך

והתרבות

אפרים קציר

נשיא המדינה

---

[1] 885 ס"ו, התשל"ח (10.2.1978), עמ' 76.

תיקונים: 1283 ס"ו, התשמ"ט (3.8.1989), עמ' 93.

1739 ס"ו, התש"ס (11.6.2000), עמ' 194;

1883 ס"ו, התשס"ג (29.12.2002), עמ' 205 (ראו הוראות תחולה בסעיף 12 לתיקון).

2228 ס"ו, התש"ע (15.2.2010), עמ' 366. הצ"ח - ממשלה 237, התשס"ו, עמ' 414.

[2] סמכויות שונות של מנהל רשות העתיקות הואצלו לבעלי תפקידים שונים ברשות העתיקות. ראו בי"פ 4215, התשנ"ד, עמ' 3446.

[3] עפ"י הודעה שפורסמה בי"פ 11092, הועבר ממשד התרבות והספורט למשרד המורשת שטח הפעולה "עתיקות".

[4] ראה האצלת סמכויות רבות על פי סעיף זה בי"פ 4215, התשנ"ד, עמ' 3446, ותיקון בי"פ 4417, התשנ"ו, עמ' 3564.

